

פניני הרמא

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

פניני רבינו:

כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל. (יט. ג.), פי' רש"י אמירה רכה לנשים ודברים קשים כגידין לאנשים עיי"ש, רואים שבמסירות התורה והמוסר, כל החילוק כלפי הציבור המקבל הוא רק "איך" למסור הדברים, אבל עכ"פ ח"ו שאסור לשנות "מהות" הדברים כי הוא זה.

(מתוך שיעור חומש שנאמר בשנת תש"ס לפ"ק - כתבי תלמידים)

* * *

קול רבינו [מאמרי מוסר והשקפה]:

מאמר "תורה ותפלה"

[מתוך ספר בית אב שיחות]

לכל עמך ישראל אשר ידעון איש נגעי לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה וגוי ע"כ. וכן קבועה ההלכה בשו"ע שהמתפלל צריך לכוון כנגד ביהמ"ק.

ובמה היה גדול כחו של ביהמ"ק, כתב הרמב"ן בפרשת תרומה (כה. א.) דכשתדקדק בפסוקים תראה כי כל מה שנאמר במתן תורה בהר סיני נאמר בביהמ"ק, יעוי"ש באורך, וסיים שכל הכבוד והגלוי שכינה שהיה בביהמ"ק הכל כמו שהיה בהר סיני, משמע מזה כי כח התורה הוא שגרם להשראת השכינה בביהמ"ק, והיה זה בכח הארון ששם מונחת התורה ומשם למד משה תורה שבע"פ, וכמש"כ בהעמק דבר (כה. כב.) כי הוא הדיבור שדיבר הקב"ה עמו מבין שני הכרובים, הוא דיבור תורה שבע"פ. ויובן בזה ענין שתשים סנהדרין אצל המקדש, כי בכחו של סנהדרין היה גלוי שכינה בביהמ"ק.

ובאבות נאמר כי היושבים ועוסקים בתורה שכינה ביניהם, ואפילו אחד שיושב בתורה כמש"כ בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וכו'. ופי' אזכיר את שמי, יש לפרש ע"פ הילקוט באיכה, שכל ת"ח שיושב בינו לבין עצמו וקורא ושונה

כי יבא אלי העם לדרוש אלקים. (יח. טו.), פי' ברמב"ן שהשיב משה לחותנו צריכים הם שיעמדו זמן גדול כי יבא אלי העם לדרוש אלקים להתפלל על חוליהם ולהודיעם מה שיאבד להם כי זה יקרא דרישת אלקים. והוא עפ"י מש"כ הרמב"ן בפרשת חיי שרה (כה. כב.) שלא מצינו דרישה לאלקים אלא תפילה, ואם כי מפורש בקרא שמושה השיב לו גם שמלמדם תורה ושופטם, משמע מהרמב"ן שהעיקר מה שאמר לו הוא שמתפלל על צריכהם, והוא שהשיב משה לראשונה.

ולהבין זה, הנה ביהמ"ק משמע שהיה תכליתו התפילה שתתקבל, כדמצינו כבר אצל יעקב אבינו שכשנתגלה לו הר המוריה מקום המקדש אמר זה שער השמים, והתפלל על לחם לאכול ובגד ללבוש, וכן מצינו במלכים א' (ח. כט - לח) שבשעה ששלמה חינך את ביהמ"ק, כי התחנן להיות עיניך פתוחות אל הבית הזה וגוי לשמוע אל התפילה ושמעת אל תחינת עבדך ועמך ישראל אשר יתפלל אל המקום הזה ואתה תשמע וגו' ובהעצר השמים והתפלל אל המקום הזה וגוי רעב כי יהיה בארץ, כל נגע כל תפילה כל תחינה אשר תהיה לכל אדם

כביכול הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו, כי די' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. ויעווי' בנפש החיים שער ד'.

נמצינו למדים כי עמל התורה הוא שמשרה שכינה בישראל, וזה גופא שורש השראת השכינה בביהמ"ק, ואמנם ידענו כי עיקר העבודה בביהמ"ק היא עבודת קרבנות, וענין הקרבנות עצמן הן ענין תפילה, כי תפילה כנגד קרבנות תקנו, וענינם אחד וכדאיתא **בגמרא כתובות** (דף י:) שמזבח מזין, ופירש"י בזכות הקרבנות העולם ניזון וכו', וכיון שיש השראת השכינה בביהמ"ק מחויבים להביא קרבנות ולהתפלל בבחינה דאיתא **בגמרא ברכות** (דף ה:) בחיוב סמיכות גאולה לתפילה, והביא שם רש"י מהירושלמי כי מי שאינו מסמיך גאולה לתפילה דומה לאוהבו של מלך שדופק בפתח המלך יצא ומצאו שהפליג והלך לו, כמה גדול עווננו של זה שהטריח את המלך להתראות אליו לשמוע בקשתו והוא הולך לו ואינו מבקש, הוא חיוב הקרבנות והתפילה במקום שיש השראת השכינה. וכאמור עיקר השראת השכינה ע"י התורה.

והוא שנאמר מסיר אוננו משמוע תורה גם תפילתו תועבה (משלי כח. ט.), כדדרשינן מזה **בגמרא שבת** (דף י:) ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' זירא והוה עסקי בשמעתא נגה לצלויי והוה קא מסרהב ר' ירמיה [ופירש"י ממחר לעמוד], דהרי עסק התורה הוא המועיל לתפילה שתתקבל. והוא שאמרו שם:

* * *

משלחנו של רבינו:

על פי בקשת הוד כבוד מרן רבינו שליט"א הננו מעתיקים כאן ככתבם וכלשונם דברים כדרבנות מאת רשכבה"ג מרנא בעל החפץ חיים זיע"א בספרו תורת הבית (פרק יד בהגה), אשר מרן שליט"א רואה בזה דברים המתקיים לעינינו בימינו אלה, והחכם יעשה תשובה כל עוד שאפשר לתקן, לפני ביאת המשיח במהרה בימינו ממש.

"...והנה בפסוק הקודם כתיב "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט וגו' צדיק וישר הוא" ואמרת לבאר המשך הפסוקים באופן נכון מאוד, דהנה אנו רואין בימינו בעו"ה שמצב הדור ירוד מאוד מאוד באלו הד' וה' שנים שלא כפי הנהוג לירד, ונעשו כ"כ דברים זרים בימינו הן בענינים שבין אדם לחבירו באופן מבהיל מאוד והן בענינים שבין אדם למקום עד שממש אם היה אחד מגיד לנו מראש שיהיה כך לא היינו מאמינים לו בשום אופן, והנה כ"ז בא מצד גודל ההסתר פנים, ודוגמא, ששתי התינוקות מכין איש את רעהו בעת שרבן אינו מתראה בחדר אז הופכין הקערה על פיה, אמנם זה גופא אנו צריכין להבין על מה הסתיר הש"י כ"כ פניו ממנו עד שבאנו לידי מדה זו?

"רבא חזייה לרב המנונא דקא מאריך בצלותיה אמר מניחין חיי עולם ועוסקים בחיי שעה". והוא אמרם ז"ל **בגמרא מגילה** (דף כו.) מה שנקרא ביהמ"ק הבית הגדול מפני שהוא בית שמגדלים בו תורה ותפילה, משמע כגידולו של זה כן גידולו של זה.

והוא שענה משה ליתרו מה שהעם עומד עלי זמן מרובה מפני שעלי להתפלל על צרכיהם כמו שאני מודיעם החוקים ותורת אלקים, כי זקוקים הם דייקא למורה התורה שיתפלל על צרכיהם, וכמאמרם ז"ל שמי שיש לו חולה ילך לחכם ויחלה עצמו עליו, ופ"י **הנימוקי יוסף** (ב"ב דף נג. מדפי הרי"ף) דהיינו חכם תופש ישיבה. ואפשר שנכלל בזה גם מה שאמרו מי שחש בראשו יעסוק בתורה, שע"י עסקו בתורה תתקבל תפילתו ויתרפא.

ויתבוננו בזה העוסקים בתורה, עד כמה מוטל עליהם החיוב שיתפללו עבור צרכיהם של ישראל כי קרובה תפילתם יותר להתקבל. וכמש"כ **בנפש החיים** שער ד פ"ב בשם התנא **דבי אליהו** כי הלומד תורה יכול להתפלל ומפקפק הרקיע וכו'. ולא יהיו ח"ו בבחינת אותו האוהב המובא בירושלמי הנ"ל שהמלך בא לקראתו לקבל בקשתו והוא מפליג, אלא יסמוך גאולה - שהוא בחינת התגלות השכינה - לתפילה.

והנה לפי מה שאנו רואין שנתקיים בימינו כל הסימנים שנאמרו בגמרא בפרק חלק בענין חבלי משיח, ממילא מתורץ הכל, והוא, ובהקדם שתי הקדמות, א' דהנה אם אנו רואים כעת שאחד נכנס לחנות עכו"ם וקונה בשר חזיר ושאר נבילות וטריפות, או שמחלל שבת בפרהסיא לעיני הכל, או שמלעיג על התורה ועל המצוות וכה"ג כשעובר בענינים שבין אדם לחבירו באופן נורא מאד, אנו צריכים להבין שלא ביום זה ירד למדרגה זה אלא דעתו ותשוקתו היה מקודם כמה שנים ג"כ לזה אכן אז היה יחיד בזה והיה מתיירא מאחיו ובית אביו ומשפחתו או מאנשי עירו שהיו רודפים אותו עד לחרמה, וכעת שיש לו הרבה מחביריו ורעיו שעומדים לעזרו מוציא הדבר לפועל ממש, ולפ"ז כאשר נתבונן היטב נראה כמה ישר ד' צורינו וכל דרכיו.

ולפ"ז כאשר נתבונן היטב נראה כמה ישר ד' צורינו וכל דרכיו אמת וצדק, אך אנו צריכין להקדים לזה עוד הקדמה שניה, הנה ידוע שהבטיחנו יוצרינו ע"י הנביאים שכאשר יבוא משיח צדקיני ישפוך את רוחו על כל בשר ויעלו כולם למדרגת נבואה, ומ"מ אנו צריכין להבין שמי שאכל בשר חזיר ושאר נבילות וטריפות בשאט נפש [שלא כפואו לזה], או שחילל שבת בפרהסיא למלאות תאוותו וכה"ג בשארי עברות החמורות בבין אדם לחבירו המפורסמות לעיני הכל גודל העוולה, אינו ראוי לנבואה בשום אופן ולא יתן ד' את רוחו עליו [ואפילו אם לא עבר עליהן בפועל ממש מפני שהיה ירא מפני הבריות רק שתשוקתו הוא לזה תמיד אימתי יבוא העת שיוכל לאכול בשר חזיר ושאר נבילות וטריפות או לחלל שבת בפרהסיא וכה"ג בענינים דבין אדם לחבירו למלא תאוותו ג"כ הנפש הזה אינו ראוי שישרה עליו הש"י את רוחו].

והנה אם לא הסתיר הש"י את פניו כ"כ לא היה האדם יכול לבוא למדרגה זו שיעשה מה שלבו חפץ, ואף שלבו סר מעל ד' ותורתו לא היה יכול לצאת בפועל, וממילא היה הדבר הזה לפלא בעיני הבריות לרנן על הנהגתו על מה אינו משרה שכינתו על אנשים הללו, והלא גם אלו לבשו תפילין ולא עשו מלאכה בשבת ולא אכלו בשר חזיר וכדומה, ובני אדם אינם יודעים מחשבות המכוסות בלב איש, אבל בעת שכל אחד מוציא מחשבותיו לפועל ולעתידי לבא יתפרסם כ"ז לעיני הכל, וכמו שאמר הכתוב סוף דבר הכל נשמע, וכפי שתרגם התרגום כל עובדי בני עלמא עבידין דיתפרסמון ע"ש, אז ידעו הכל כי צדק ויושר הנהגתו [וראה כי כנים דברינו, שאפילו בדור הראשון שהיה אז עמנו אדון הנביאים מרע"ה, בעת שאמר לו הקב"ה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ואצלתי מן הרוח וגו', היה צריך ג"כ לתת עצות בנפשו איך לעשות שלא יהיה לפלא על מה לקח מכל השבטים ששה ששה ומשני שבטים לקח רק חמשה חמשה וכמו שפירש"י שם שאמר משה איך אעשה ע"ש, וכ"ש בדורות אחרונים].

ובזה יבואר הכתוב הנ"ל, "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא", ר"ל מה שמסתיר פניו ממנו כ"כ, הוא דרך המשפט, וחזר וביאר "שיחת לו וגו' דור עקש ופתלתול", והיינו שע"י כן מוכרח להתנהג בדרך המשפט, וחזר והוכיחם "הלד' תגמלו זאת" וגו' וסוף דבריו אמר "זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור" שקאי על דורות של ימות המשיח כדפירש"י, ור"ל התבוננו על הדורות ההם מה שיהיה אז הנהגת הקב"ה עמהם שאז ישפוך ד' את רוחו על כל ישראל שהלכו בדרכיו בעת הגולה כמו שהבטיחנו ע"י נביאיו, וזהו שאמר תיכף "שאל אביך ויגדך" היינו הנביאים שנקראו אביהן של ישראל כמו שאמר הכתוב אבי אבי רכב ישראל ופרשיו וכפרש"י, ור"ל שאל אותם ויאמרו לך גודל אשרן של ישראל מה שיזכו בעה ההיא, ואז יתברר למפרע שצדיק וישר הוא בכל הנהגותיו שהתנהג עד עתה.

הודו לו ברכו שמו

דברים לקראת כניסתנו לשנה השמינית בהוצאות גליון ה"פניני"

* * *

מתוך הודאה עצומה ושבח לבורא כל עולמים אנו מברכים על המוגמר לשנה השביעית מאז ייסוד קהלתנו המעטירה באה"ק, והוצאה לאור הגליון הנוכחי, שכבר זכה לחיבה יתירה בקרב מאות מבני התורה והעליה הדבקים בה' ובתורתו והם פזורים על כל פני תבל, בשאיבתם מתוכו דברי אלקים חיים בעניני השקפת היהודי בכלל ובעניני השעה בפרט, ובראותם בזה עמוד אש להאיר בתקופות מחשכים אלו אשר החושך יכסה ארץ ברוח ובגשם, והכל ממשנתו הטהורה של הוד כבוד מאור דרכנו רבינו הגדול **מרן ראש הישיבה שליט"א**, שריד אחרון לדור דעה שלפני קרוב למאה שנה, אשר אך טוב וחסד מן השמים, וברוב חמלתו ית' עודנו שאליו אנו זוכים בימינו אנו, ומרן עודנו בכח לעמוד על המשמר, ולהפיץ אור נוגה לכל קצוות העולם, ולהבהיר טשטושים, לחזק ליבות שבורות ורצוצות, ולהיות למנהיג לקהלות רבות.

ותפלתנו לקל לחי כשם שעד הנה לא עזבונו חסדיך, כן יעזרונו רחמיך בעתיד, להמשיך בעבוה"ק, וקדם מלכנו ברכתינו בשם אלפי תלמידיו הפזורים על פני תבל, ומאות שומעי לקחו ולומדי תורתו בגליון הנוכחי, שכה יתן ה' וכה יוסיף תת לו כח וצלילות הדעת עוד רבות בשנים להרביץ תורה ויראה לציבור הצמא לשתות את דבריו, עד נזכה בקרוב ממש לראות בבא לציון גואל בב"א

המערכת